

TIEDOTUKSIA

NEW YORKIN SUOMALAISEN KESKUS - TOIMIKUNNAN ARKISTOLAHJOITUS SIIRTOLAISUUSINSTITUUTILLE

New Yorkin Suomalainen Keskustoimikunta syntyi aikana, jolloin Suomi eli sotien vuoksi vaikeissa taloudellisissa ja henkisissä olosuhteissa ja jolloin amerikansuomalaisten keskuudessa eli voimakkaana halu hankkia ja lähettää avustusta Suomeen. Keskustoimikunnan perustamisajatuksen syntymiseen vaikutti myös tarve koota voimat yhteen ja pyrkiä yhteistoiminnalla lisäämään New Yorkin alueen suomalaisten keskinäistä vuorovaikutusta.

Keskustoimikunnan synty.

Toukokuun 12 päivänä 1932 lähetettiin kaikille New Yorkin ja ympäristön suomalaisille seuroille seuraavanlainen, Yrjö Sjöblomin laatima kiertokirje:

”Vuosien varrella on Amerikan suomalaisten keskuudessa tuon tuostakin ilmaistu ajatuksia, joissa on pahoiteltu sitä hajanaisuutta ja voimanhukkaa, mikä johtuu siitä, että meillä ei ole ollut keinoja saada aikaan tehokasta, keskitettyä yhteistoimintaa. On viitattu siihen, miten merkitseviä tuloksia me voisimme aikaansaada järjestetyn, keskitetyn yhteistoiminnan avulla, jos kaikki kansallisessa mielessä toimivat ryhmät, jotka nyt puuhaavat epälukeisina eri yhdistyksinä, ja kuitenkin suurin piirtein melkoisesti samanluontoisissa harrastuksissa, voitaisiin koota yhteen.

Onpa silloin tällöin ilmennyt käytännöllisiäkin yrityksiä liittoutumisen ja voimain keskityksen aikaansaamiseksi. Asiaa on aiko-

naan pohdittu sanomalehdissämme hyvinkin vilkkaasti ja laajasti; onpa jo päästy niinkin pitkälle, että on pidetty jonkinlaisia edustajakokouksia ja valittu toimikuntia luomaan suuntaviivoja ‘keskuslaitoksille’. Asiassa ei kuitenkaan ole milloinkaan päästy tehokkaiisiin ja kestäviin tuloksiin eikä varsinaiseen toiminnan alkuun suunnitelluissa merkeissä.

On mahdollista, että mainitut yritykset, kaikesta ihanteellisuudestaan ja ansiopuolistaan huolimatta, ovat olleet liian suurisuuntaisia ja käytännöllisessä mielessä liian vaikeita toteuttaa. Amerikan mantereen laajuus, suomalaisasutuksia eroittavat pitkät välimatkat ja tähdellisten yhteisasioiden epämääräisyys lienevät vaikuttaneet sen, että lujaa elimellistä yhteyttä ja vilkasta vuorovaikutusta on ollut vaikea luoda laajempien suomalaishiirien välille. Ainoastaan määrätty poliittis- tai uskonnollisuontoiset suunnat ovat onnistuneet luomaan enemmän tahi vähemmän tiiviitä, laajempia alueita käsittäviä järjestöjä. Muut, puhtaasti aatteelliset järjestöt ovat toimineet jotenkin löysissä liitoksissa.

Kuitenkin olojemme kehitys vuodelta yhä selvemmin viittaa siihen, että Amerikan suomalaisten on viivyttelämättä ryhdyttävä voimain kokoomis- ja keskitystyöhön, jos he mielivät pitää hengissä kansallisen olemuksensa, omat toimintamuotonsa ja sivistysharrastuksensa ja estää ne ennenaikaisesti lakastumasta. Uuden voiman siirtymisen Suomesta tänne on vähentynyt melkein tuntumattomiin, ja ilmeistä myöskin on, että täällä kasvava nuori sukupolvemme tarjoaa

meille sangen niukasti voimallisää. Jällellevien, nopeasti harvenevien suomalaisrievien on siis liityttävä entistä lähemmin toisiinsa; se on meidän historiallisen kohtalomme valossa välttämätöntä.

Viime aikoina on eri suomalaispiireissä New Yorkissa alkanut kiteytyä ajatus, että edellämämainitunlainen voimainkeskitys onnistuu parhaiten, jos sitä aletaan toteuttaa tarpeeksi kiinteillä alueilla, sellaisissa piireissä, missä yhteistoiminnan tarve ja hyöty on selvä ja todellinen, ja missä vuorovaikutusta voidaan helposti toteuttaa. Sellainen yhteinen alue suomalaisiin nähden on Suur-New York ympäristöineen. Tällä alueella on usein saatu kokea, miten hyödyllistä olisi, jos meillä olisi yhteinen keskuselin, joka järjestelmällisesti hoitaisi niitä asioita, jotka meille suomalaisina ovat yhteisiä."

Tämän selostuksen ja kokouskutsun tuloksena pidettiin Keskustoimikunnan perustava kokous New Yorkin Suomalaisen Kansallisseuran talossa toukok. 24 päivänä 1932. Puheenjohtajana toimi tri P.A. Koskenhovi ja kirjuriina Yrjö Sjöblom. Edustettuna oli kymmenen suomalaista seuraa. Pöytäkirja kertoo, että "kaikki edustettuina olevat seuramat olivat keskustoimikunnan perustamisen kannalla". Se siis perustettiin.

Myöhemmin Keskustoimikunta sai voimallisäystä useitten seurojen ja seurakuntien taholta, jotka eivät aluksi olleet toiminnassa mukana. Keskustoimikunnan pöytäkirjat muodostavat, kuten niitä selaileva voi todeta, kirjavan ja tavattoman kiinnostavan newyorkilaisen suomalaisyhdyskunnan historian kuluneitten viiden vuosikymmenen ajalta. Jokavuotisia tapahtumia ovat olleet mm. itsenäisyyspäivä- ja kesäjuhlat sekä Kalevalapäivien vietto. Keskustoimikunta on myös ollut aloitteentekijänä tahi toimeenpanijana lukuisissa muissakin tilaisuuksissa ja osallistunut aktiivisesti mm. Suomen avustustoimintaan sotien aikana. Tilaisuuksien ohjelmat ovat olleet monipuolisia ja korkeatasoisia ja niihin on usein kutsuttu esiintyjä myös Suomesta.

Keskustoimikunnan toiminnan lopettaminen

Viimeisten vuosien aikana Keskustoimikunnan toiminta kävi yhä vaikeammaksi, koska useat jäsen seuramat olivat joutuneet lopettamaan toimintansa aktiivisten henkilöiden vähäisyyden takia. Niinpä vuosikokouksessa maaliskuun 5 päivänä 1984, seitsemän jäsen seuramat edustajain läsnäollessa, päätettiin myös Keskustoimikunnan toiminnan lopettamisesta ja seuramat viimeinen kokous pidettiin syyskuun 17 päivänä 1984:

"Pöytäkirja tehty Suur New Yorkin suomalaisten seurojen Keskustoimikunnan kokouksessa syyskuun 17 pv. 1984. VIIMEINEN KOKOUS.

Edustettuina kokouksessa olivat seuraavat seuramat ja seurakunnat:

Finland Foundation: Eric Salonen ja Aili Raikkonen

N.Y. Naisvoimistelijat: Anneli Alperin

N.Y. Laulumiehet: Oscar Nyman

Kalevan Ritarien Metsolan Maja: Tauno Pulkkinen

Golgata Lähetys seurakunta: Hilikka Korhonen ja Anja Laurila

Gloria Dei Ev. Luth. seurakunta: Helinä Anderson ja Helvi Lindell

N.Y. Suom. Ev.Luth. seurakunta: Pastori Pentti Palonen

Yhteensä kymmenen edustajaa.

1

Edellisen kuukausi- ja vuosikokouksen pöytäkirjat luettiin ja hyväksyttiin.

2

Koska tämä kokous oli viimeinen, selvitimme lopulliset asiat: Suomen Siirtolaisinstituutti Turussa on lupautunut vastaanottamaan ja säilyttämään seuramat pöytäkirjat ja muut mahdolliset materiaalit. Entinen sihteerimme Sylviä Länsilehto lähetti hänellä olleet paperit, ja Imatralta on löytynyt joitakin papereitamme joita pyydetään toimittamaan puheenjohtaja Eric Saloselle, myös allekirjoittanut luovutti kolmen viimeisen vuoden pöytäkirjat.

Siirtolaisuusinstituutti on ollut yhteydessä tästä asiasta Suomen ulkoasiainministeriöön.

jossa on luvattu selvittää lähetyksemme diplomaattipostina.

Puheenjohtaja toimittaa materiaalin Suomen New Yorkin Pääkonsulaattiin, josta ne toimitetaan tänä syksynä instituuttiin. Rahastonhoitaja Aili Raikonen myös luovutti tilikirjan missä on juhliemme painetut ohjelmat ja niihin kuuluvat tulot ja menot.

-
-

5

Näin siis päättyi 52 vuotinen sisältörikas ja monivaiheinen arvokas toimintamme, minkä haikein mielin totesimme. Muistorikas historia jää mielimme ja näin myös pöytäkirjojen ja muun materiaalin mukana Suomeen siirto-

laishistorian mukaan.

*Puheenjohtaja Eric Salonen
Sihteeri Helinä M. Anderson"*

Kuten New Yorkin Suomalaisen Keskustoi-
mikunnan viimeisestä pöytäkirjasta ilmenee
on toimikunta lahjoittanut kaikki pöytäkir-
jansa ja runsaasti muutakin arkistoaineistoa
Siirtolaisuusinstituutin kokoelmiin. Aineisto
on Siirtolaisuusinstituutissa vapaasti histo-
rian tutkijain ja muiden kiinnostuneiden
käytettävissä.

Maija-Liisa Kalhama

MUUTTOLIIKE JA TIETOYHTEISKUNTA -SYMPOSIUM 18.-20.11.1985 Turussa

Maassamme muuttaa vuosittain noin 600 000 henkilöä, näistä lähes 200 000 kunnasta toiseen. Tutkijat ja suunnittelijat ovat yleensä keskittyneet jo tapahtuneen muuttoliikkeen tarkasteluun. Tutkimuksissa on selvitetty tapahtuneen muuton yksilö-, alue- ja yhteiskuntatason seurauksia ja yhteyksiä. 1960-luvulla maassamuutto oli hallitsematonta ja ilmeni maaseutualueiden väestökaton ja vastaavasti kaupunkien kasvamisena. Vastavai-
kutusi seurasi 1970-luvulla. Maaseutualueiden muuttotappiot vähenivät huomattavasti tai kääntyivät joidenkin kuntien kohdalla muut-
tovoitoksi. Tämä oli seurausta mm. kau-
punkien vaikeutuneesta asunto- ja tontti-
tilanteesta, maaseutumaisen ympäristön ko-
kemasta arvostuksen noususta ja aluepolitiik-
kasta. Maaseudulle muuttojen suurin vaihe
alkaa olla kuitenkin ohi. 1980-luvun muut-
toliikkeelle on tunnusomaista kaupunkikes-
kusten välinen maassamuutto. Tämä on yh-
teydessä palvelualojen kasvuun. Tälle vuosi-
kymmenelle on ollut ominaista myös se,

että kaupunkien reuna-alueilta on muutettu
runsaasti kaupunkien keskustoihin.

Tulevaisuudessa tapahtuvan muuttoliik-
keen arvioinnille on omistettu tutkimuksissa
ja suunnitelmissa tähän mennessä sangen vä-
hän huomiota. Maassamuutossa on kuiten-
kin odotettavissa perustavaa laatua olevia
muutoksia. Suomi on parhaillaan siirtymässä
tietoyhteiskuntaan: perinteisiä tuotanto- ja
palvelualojen työtehtäviä voidaan tulevai-
suudessa korvata yhä enemmän ns. uuden
teknologian avulla. Samoin työtehtävien
eriyttäminen ja hajauttaminen tulevat hel-
pommiksi ja yleisemmiksi.

Siirtolaisuusinstituutti järjestää Turussa
18.-20.11.1985 kolmannen maassamuutto-
symposiumin, jonka teemana on "Muutto-
liike ja tietoyhteiskunta" Symposiumissa
tutkijat, suunnittelijat ja yhteiskunnalliset
päättökentekijät tarkastelevat muuttoliik-
keen kehitystä ja pohtivat maassamuuton
tulevaisuutta. Samalla he etsivät erilaisia
toimintavaihtoehtoja muuttoliikkeen kanssa

tekemisiin joutuville. Symposiumin tavoitteena on myös tutkimustiedon ja -tarpeen kartoittaminen, samalla tapaaminen toimii yhteyden luojana eri tutkijoiden ja viranomaisten välillä.

Alustava ohjelma

Maanantai 18.11.1985

10.00	Ilmoittautuminen alkaa
13.00	Symposiumin avaus/seutukaavajohdaja Raimo Narjus
13.15	Valtiovalan tervehdys/pääministeri Kalevi Sorsa
13.45	Tulevan yhteiskuntakehityksen kansainväliset visiot ja muuttoliike/Dr Peter Hall
14.30	Kahvi
14.45	Tietoyhteiskunnan kasvukeskukset/osaamisen yhteiskunta/innovaatio-keskukset/ERU:n edustaja Ruotsista
15.30	Kommentti/dos. Tom Sandlund
15.45	Kysymyksiä alustajille
16.00	Vuosien 1981-85 välillä Suomessa tapahtuneet muuttoliikeilmiöt ja niitä koskeva tutkimus/johtaja Olavi Koivukangas
16.20	Yhteiskunnan muutokset ja tulevaisuuden haasteet muuttoliikkeelle/apul prof. Olli Kultalahti
16.40	Kysymyksiä alustajille
17.00	Päivällinen
18.30	Ravenstein-sessio
20.15	Vastaanotto Siirtolaisuusinstituutissa

Tiistai 19.11.1985

8.30	Ikärakenteen muutosten vaikutukset muuttoliikkeeseen/prof. Tapani Valkonen
9.00	Kommentti/tutkija Fjalar Finnäs
9.15	Ihmisten arvostuksissa tapahtuvat muutokset muuttoliikkeen kannalta/prof. Paavo Seppänen
9.45	Kommentti/kirjailija Heikki Turunen
10.05	Keskustelu
10.15	Kahvi
10.30	Uusi teknologia ja sen soveltamisen alueelliset ja työmarkkinapoliittiset lähtökohdat/Oulun teknologiakylän edustaja
10.50	Työmarkkinoiden ja työn luonteesa tapahtuvat muutokset ja muuttoliike/prof. Paavo Uusitalo

11.10	Uusi teknologia ja sen soveltamisen yhteydet muuttoliikkeeseen/prof. Osmo A. Wiio
11.30	Kommentit: - Nokian edustaja - Projektipäällikkö Anssi Paasivirta/sisäasiainministeriö - Tutkimussihteeri Mauri Kavonius/Metallityöväen liitto
12.15	Keskustelu
12.30	Lounas
13.30	Aluerakenteeseen ja ympäristöön liittyvä kehitys ja muuttoliike osastop. Sirkka Hautajärvi, ympäristöministeriö
13.50	Kommentti/prof. Pentti Yli-Jokipii
14.10	Keskustelu
14.30	Työryhmätyöskentely: järjestäytymisen ja alustukset
15.30	Kahvi
15.45	Työryhmätyöskentely jatkuu
18.00	Päivällinen
20.00	Hiljavietto Ikituurissa; sauna, yökerho

Keskiviikko 20.11.1985

8.30	Kunnallinen päätöksenteko, tietoyhteiskunta ja muuttoliike/Suomen Kunnalliliiton ja Suomen Kaupunkiliiton edustajat
9.30	Tietotekniikka, koulutus ja muuttoliike/Maist. Auvo Sarmanto
9.50	Keskustelu
10.00	Kahvi
10.15	Työryhmätyöskentely jatkuu
12.00	Lounas
13.00	Työryhmäraporttien esittely, a 10 min.
14.10	Raporttien yhteenveto, katse tulevaisuuteen, päätöskeskustelu
14.40-15.00	Päätöspanat/Siirtolaisuusinstituutin hallituksen puheenjohtaja Tom Sandlund

Symposiumin osallistumismaksu on 300 mk.
Hinta sisältää seminaarikansion ja -sainkun sekä myöhemmin julkaistavan kirjan.

Majoitus: Hotelli Rantasipi Ikituurissa.

1 hengen huone 300 mk/vrk.

2 hengen huone 195 mk/vrk/henkilö.

Huonehintoihin sisältyvät kahviaamiainen ja uinti.

Ruokailu: Päivällinen ja lounas á 55 mk, kahvi á 13 mk.

Matkat: Lentoteitse tuleville on Finnairin "Lennä ja neuvottele" -alennus 25 %. Lentoa varattaessa on ilmoitettava konferenssin varausnumero IT 55/1868.

Lisätiedotukset ja ennakoilmoittautumiset:

Tutkimussihteeri Ismo Söderling, Siirtolaisuusinstituutti, Piispankatu 3, 20500 Turku, puh. 921/515 462 tai Siirtolaisuusinstituutin kanslia, Piispankatu 3, 20500 Turku, puh. 921/17 536.

Kotiseudun kirjoituskilpailu 1985

Oman 75-vuotisen taipaleensa ja Kalevalan juhlavuoden kunniaksi Kotiseutu-lehti julistaa kirjoituskilpailun. Kilpailu on avoin kaikille kotiseutututkimuksesta ja -työstä kiinnostuneille.

Kirjoitukset saavat olla enintään 12 konekirjoitusarkin (4 2 000 lyöntiä) mittaisia yleistajuisia artikkeleita tai vapaamuotoisia esseitä. Kilpailuun osallistuvat kaikki Kotiseutu-lehdelle vuoden 1985 aikana jätetyt kirjoitelmat, myös ne, jotka mahdollisesti julkaistaan juhlavuoden numeroissa. Aiemmin julkaistut tai kaunokirjalliset tuotteet jäävät kilpailun ulkopuolelle. Kirjoitelmien arvon määrää se, missä määrin ne 1) tuovat uutta tietoa suomalaisesta kansankulttuurista, paikalliskulttuureista ja kotiseututyön ongelmista, 2) vetoavat yleiseen mielenkiintoon, 3) ovat selkeää, julkaisukelpoista asiasuomea.

Kilpailulautakuntaan kuuluvat prof. Matti Kuu-

si, päätoimittaja Pekka Laaksonen, intendentti Martti Linkola, toiminnanjohtaja Markku Tanner ja prof. Heikki Ylikangas. Kilpailun sihteerinä toimii Ulla Piela (puh. 90-171 229).

Kilpailun palkinnot:

I 10 000 mk

II 5 000 mk

III 3 000 mk

Palkintolautakunta voi harkintansa mukaan jakaa palkinnot myös toisin. Kotiseutu varaa oikeuden kilpailuun osallistuneiden kirjoitusten julkaisemiseen. Palkinnot ovat verovapaita.

Kirjoitukset lähetetään henkilötiedoin varustettuna osoitteeseen:

Kotiseutu-lehti

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Häilituskatu 1

00170 Helsinki